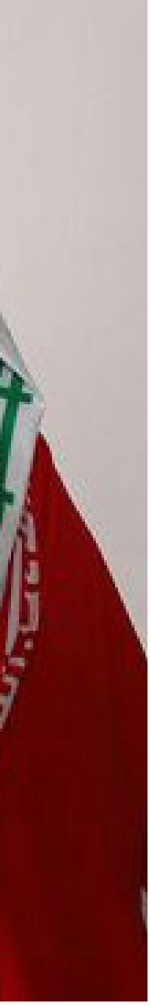

کازمی قومی‌و سوهەیلی کرمانجی لە بارەگای کونسوڵخانەی ئێران لە هەولێر فۆتۆ: لڤین

ئیتڵاعات لـــ

• هەمیشە ئەوەی کە داڵدەی ئۆپۆزسیۆنی دەوڵەتێك دەدات، ئەو دەوڵەتەی بەرامبەرە کە دژایەتیی دەکات. ئەگەر دژایەتییەکە لەنێوان ئەو دوو دەوڵەتەدا ئاشکرابێت، ئەوا داڵدەدانەکە راستەوخۆیە، ئەگەر دژایەتییەکەش نهێنی بێت، ئەوا داڵدەدانو هاوکارییەکەش ناڕاستەوخۆیە.

لەسەر ئەم بنەمایە ئێرانی سەردەمی کۆماریی ئیسلامی باشترین داڵدەدەری شۆڕشی کوردیو حیزبی کوردی بووە، بەتایبەتی لە ماوەی شەڕی نێوان عێراقو ئێراندا. هاوکاریی لۆجیستیو مادیی پێشکەشکردوونو خاکەکەی دەیان ساڵ شوێنی حەوانەوەی ئۆپۆزسیۆنی عێراقی بەگشتیو حیزبە کوردییەکان بووە بەتایبەتی. ئەوە بە ئەرکی رێکخستنی پەیوەندیی نێوان ئەم دەوڵەتو ئۆپۆزسیۆنانە هەستاوە، دەزگا هەواڵگرییەکانی ئەو وڵاتانە بووە. بەم پێیەش داڵدەدانی حیزبە کوردییەکانی کوردستانی عێراقی پێش راپەڕینی ساڵی ١٩٩١ لەژێر باڵی ئیتڵاعاتدا بووەو هەر لەلایەن ئەوانیشەوە مامەڵەکراون.

ئیتڵاعات یان هەر دەزگایەکی دیکە کە یارمەتیی ئۆپۆزسیۆنی وڵاتێك دەدات چاوی لە دوژمنی هاوبەشو دابینکردنی بەرژەوەندییەکانی خۆیەتی لەو وڵاتەدا. بۆیە هەمیشە ئۆپۆزسیۆنەکان لەپێناوی مانەوەو بەردەوامبوونی داڵدەدانو یارمەتییان، ناچار بە مەرجی دەزگا هەواڵگرییەکانی ئەو وڵاتانە بوون، ئەگەرچی ئەو مەرجانە زۆر کات قورس بوونو

ــــه کوردستان

لڤین: تایبەت
بەشی دووەم

دژی بیروبۆچوونو باوەڕی خودی ئەو حیزبانە بوونو ناچار بە ئەنجامدانی کراون. بەڵام لەنێوان حیزبە کوردییەکاندا هەڵوێستی جیاواز بەرچاو دەکەوێت لەم رووەوە. بە نموونە پارتی دیموکراتی کوردستان کە لەلایەن دەوڵەتی ئێرانی سەردەمی شاوە داڵدەدرابوو. لەلایەن ساواکەوە شەڕی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێرانی پێکراو لە شارەکانی (شنۆو نەغەدە) شەڕی کوردو کوردیان قبوڵکرد لەپێناوی مانەوەی یارمەتییەکانی شادا. هەروەها بزووتنەوەی ئیسلامی بەرامبەر بەردەوامبوونی پەیوەندییەکانی لەگەڵ ئێراندا چەندین کاری بۆ ئیتلاعات کرد، لەوانە؛ تەسلیمکردنەوەی چوار کادیری حیزبی دیموکراتی ئێران بە ئیتلاعات کە دواتر ئیعدام کران. یەکێتیی نیشتیمانییش لەسەر داواکاریی ئێران جارێك پەلاماری دیموکراتو جارێك پەلاماری حیزبی کۆمۆنیستی دەدا. کەچی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران لە سەردەمی د. قاسملوودا لەمڕووەوە خاوەن هەڵوێستێکی جیاوازە کە شایانی باسکردنە. کاتێك ئامادەنەبوو لە بەرامبەر هاوکارییەکانی رژێمی سەدامدا بۆ حیزبەکەی چاو لە تاوانی هەڵەبجە بپۆشێتو ئەو داواکارییەی سەدام قبوڵبکات کە دەیویست لە ساتەوەختی هەڵەبجەدا پێشوازیی لێبکات. قاسملوو دەیزانی قبوڵنەکردنی ئەم داوایە مانای کۆتاییهاتن بە یارمەتیەکانی رژێمی سەدام دەگەیەنێت بۆ ئەوان وەکو حیزبێکی ئۆپۆزسیۆنی ئێران کە زۆریش پێویستیان بوو. کەچی قاسملوو رازی نەبوو فیشەکێك بە حیزبە کوردییەکانی عێراقەوە بنێت. هەرچەندە ئەم هەڵوێستەی د. قاسملوو بەقورسی لەسەر حیزبی دیموکرات شکایەوە، بەڵام بۆ هەتاهەتایە جێگای ستایشی مێژووە.

ئەوە شتێکی شاراوە نییە کە پێش راپەڕین ئیتلاعات هەیمەنەی تەواوی بەسەر حیزبە کوردییەکاندا هەبوو، چونکە ئێران تەنها دەروازە بوو. ئەم دەروازەیەش دەیویست پەیوەندییەکانی لەگەڵ ئەم حیزبانەدا بخاتە چوارچێوەی ستراتیژە سیاسیو ئەمنییەکەی خۆیەوە. بەڵام بەدرێژایی ئەم ماوەیە پەیوەندییەکانی لەگەڵ یەکێتیی نیشتیمانیی باشتر بووە لە پەیوەندییەکانی لەگەڵ پارتیدا. چونکە لە تێڕوانینی ئێراندا پارتی هاوپەیمانو دۆستی ئیسرائیل بووەو بەشێك لە سەرکردەکانی لەسەر دەستی موساد مەشقو راهێنانیان پێکراوە. بەڵام بۆ یەکێتیی نیشتیمانیی بارودۆخەکە جیاوازبووە، چونکە هەر لە سەرەتای دامەزراندنییەوە کە لە سوریا بووە، لەناو هێڵی بەرەی یەکگرتووی عەرەبدا بووەو بەئاشکرا لایەنگری کێشەی فەلەستینو دژایەتیی ئیسرائیلیان کردووە، بەم پێیەش هاودۆستو دوژمن بوون لەگەڵ ئێراندا. هەر لەبەر ئەوەش پەیوەندیی لەگەڵ یەکێتییدا ئاسانترو سەرکەوتووتر بووە بۆ ئێران تاوەکو پارتیو بەدرێژایی مێژوو کۆماری ئیسلامیی ئێران سڵی لێکردوونەتەوە، بەتایبەتی ئەگەر ئەوە لەبەرچاو بگرین کە پێش شۆڕشی ئێران پارتی پەیوەندیی پتەوی لەگەڵ دەوڵەتی شاو دەزگای (ساواك)دا هەبوو. ئەمەش بەو مانایە دێت کە پارتی دۆستی دوژمنەکانی شۆڕشی

ئیسلامی ئێران بووە.

لەدوای ڕاپەڕینی ساڵی ١٩٩١ەوە، هاتنەناوەوەکانی ئێران بۆ هەرێمی کوردستان بەڕوونی بەرچاو دەکەوێت، ئەویش بەهۆی دوو فاکتەری گرنگەوە:

١- پێویستیی ئابووری: هەرێمی کوردستان لەژێر دوو گەمارۆی گەورەی ئابوورییدا بوو؛ گەمارۆی نێودەوڵەتیو گەمارۆی حکومەتی عێراق. لەمڕووەشەوە ئێران دەروازەیەکی گرنگی دابینکردنی پێداویستییەکانی ژیانی ڕۆژانەی خەڵك بوو.

٢-پێویستی سیاسی: ڕاپەڕینی ئازاری ١٩٩١ بە مانای ئەوە بوو کە دۆستەکانی کۆماری ئیسلامیی ئێران بەتایبەتی یەکێتییو سۆسیالیستو بزووتنەوەو تا ڕادەیەکیش پارتی دەسەڵات دەگرنە دەست، ئەمەش مافی ئەوە بە ئێران دەدات کە لە هەرێمی دۆستەکانیدا دەستکراوە بێت. ئەمە جگە لەوەی لە تەواوی ئەو ساڵانەدا ئێران دەروازەی سەرەکیی هاتوچۆی بەرپرسەکانی کورد بووە. لەو سەرەتایەوە بەهۆی ناسەقامگیریی باری ئابووریو سیاسیو ئابوورییەوە ئێران ئەو دەستکراوەییەی بۆ چووە سەرو بە کەماڵی ڕەحەتەوە کەوتە لەناوبردنی نەیارەکانی لەسەر خاکی هەرێمی کوردستانو بەئاشکرا لەناو ماڵو بارەگاو شەقامو تەنانەت لە بازگەکانیشدا کەوتنە تیرۆرکردنی نەیارەکانیان، بەتایبەتی کادرو سەرکردەو ئەندامی حیزبە ئۆپۆزسیۆنەکانی ئێران.

بەپێی زانیارییەکانی (لڤین) هەتا ئێستا لە هەرێمی کوردستاندا ٣٠٠ کەس لە سەرکردەو کادیرو ئەندامانی حیزبە کوردییەکانی ئێران بەدەستی ئیتلاعاتی ئێران تیرۆر کراون. کە لە نێو ئەوانەدا ١٥٠ کەس بەتەنها ئەندامی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێرانو ١٠٠ کەسیان ئەندامی کۆمەڵەو ٣٠ کەسیان شۆڕشگێڕانو ئەوانی دیکەش لە حیزبەکانی دیکە بوون. ئەوەی جێگەی تێڕامانە بەشی زۆری ئەم حاڵەتی تیرۆرانە لە سنووری پارێزگای سلێمانیدا بوونو کەمترین جاریش بکوژەکە ئێرانی بووە. ڕەنگە سەرنجدانێکی ورد لەم بابەتە هێندە زیرەکیی نەوێت بۆ ئەوەی کە وەڵامگەلێکمان دەستبکەوێت.

بەشێکی زۆری ئەم کردەوانەش لە ساڵانی سەرەتای نەوەدەکاندا ئەنجامدراون. ئەمە جگە لەوەی لە سەرەتای ساڵانی نەوەدەکانەوە ئێران بەئاشکرا نووسینگەی قەرارگای ڕەمەزانی هێنایە شارەکانی کوردستانەوەو لە شارەکانی سلێمانیو هەولێرو دهۆکو هەڵەبجە بارەگایان کردەوە، لە کاتێکدا قەرارگای ڕەمەزان دەزگایەکی ئیستیخباراتییەو سەر بە سوپای قودسە. ئەمەش ئەوپەڕی دەستکراوەیی ئێران لە هەرێمی کوردستاندا دەسەلمێنێت، چونکە هیچ شوێنێك نییە بەئاشکرا بارەگای ئیستیخباراتیی وڵاتێکی دیکەی لێکرابێتەوە. ئەم بارەگایانەی قەرارگای ڕەمەزان چەند کارێکیان دەکرد، لەوانە؛ پەیوەندیی لەگەڵ هەندێك لە حیزبە سیاسییەکانی کوردستانو تەنانەت بڕینەوەی مووچە بۆیان، دروستکردنی پەیوەندی لەگەڵ سیاسییو سەرۆك عەشیرەتو خەڵکی ئاساییداو ڕاکێشانیان بەلای ئیتلاعاتو ئەنجامدانی کاری تیرۆریستی پێیان. لەمڕووەشەوە خراپیی باری ئابووریی خەڵکیان دەقۆستەوە. ئەمە جگە لەوەی ڕاستەوخۆ چەند حیزبێکیان دروستکرد کە ڕاستەوخۆ کاریان بۆ ئیتلاعات دەکرد. لەوانە پارتی ڕاپەڕینی کوردستان، کە کەمالی مام ڕەحمان ماوەتی سکرتێری بوو، لەکاتی دروستبوونیدا ٤٠٠ موزەلیی بەکارنەهاتوو و هاوەنیان لەلایەن ئیتلاعاتەوە پێدراوە، ئەم حیزبە لەلایەن کەسێکەوە سەرپەرشتی دەکرا بەناوی ئاغای ئەحمەدی. لە ساڵی ١٩٩٥دا ئەم گروپە دەستی هەبووە لە تیرۆرکردنی زیاتر لە ٢٠ کەسی کۆمەڵەو دیموکرات. هەروەها لەو ساڵانەدا پیلانێکیان داڕشت بۆ ئەوەی بە هاوکاریی بزووتنەوەی ئیسلامیو تیمی کۆماندۆی سوپای پاسدارانی ئێران تەسفیەی کۆمەڵە بکەن. هەروەها لەبەردەم مەڵبەندی سلێمانی یەکێتیی دوو پێشمەرگەی کۆمەڵەیان تیرۆرکرد بەناوەکانی (عوسمانی فەرمانی)و (عوسمانی کیانی)و دواتر یەکێتیی لەسەر فشاری کۆمەڵە بکوژەکانی گرتو سیانی لێ ئیعدام کردن. ئەم گروپە دواتر بەلای پارتیدا شکانەوەو پاشان هەڵوەشانەوە. ئێستا کەمالی مام ڕەحمانی ماوەتی لە شاری ورمێ دادەنیشێتو پلەی بەرزی لە ئیتلاعاتدا هەیە، بەڵام لەژێر ئیقامەی جەبریدایەو بۆی نییە ئەو شارە بەجێبهێڵێت.

گروپی دووەم، گروپی ئاگری سووری کوردستان (ئاسك)ە کە محەمەد پێنجوێنی سکرتێریان بوو، (ئاسك) یەکێك بوو لەو گروپانەی کە ڕاستەوخۆ کاریان بۆ ئیتلاعات دەکرد. ئەم گروپە بەرپرسیارن لە تیرۆرکردنی سەعید یەزدان پەنا سکرتێری یەکێتیی شۆڕشگێڕانی گەلی کوردستانی ئێرانو بەرپرسیاریشن لە ژەهراویکردنی ئاوی خواردنەوەی پێشمەرگەکانی ئەو حیزبە لە شارۆچکەی باینجان کە بووە هۆی تیرۆرکردنی کۆمەڵێك پێشمەرگە، سکرتێری ئاگری سوور (محەمەد پێنجوێنی) بەشێوەیەکی نادیار کوژرا. کە پێدەچێت کوشتنەکەی دەستی ئێران خۆی لەپشتەوە بووبێت، لە ساڵی ٢٠٠٠یش ئیتلاعات لە گەڕەکی ئازادیی شاری سلێمانی سکرتێری گروپێکی ئیسلامی میانڕەویان تیرۆرکرد لە ماڵەکەی خۆیدا لەگەڵ خێزانەکەیو بووکو کوڕەکەیو حیمایەکەیدا. هەروەها لە ١٩٩٧/٨/١٩ لە دەرەوەی شارۆچکەی دوکان سەعیدی مورادیو ئیسماعیلی نەمەکیو عەلی زەگالیان تیرۆرکردو پێنج کەسی دیکەشیان لێ بریندارکردن.

هەرچی سەبارەت بە شەڕی ناوخۆی کوردستانە، لە دەیەی کۆتایی سەدەی ڕابردوودا ئێران هەڵگیرسێنەرو ئاگرخۆشکەری زۆربەی ئەو شەڕانە بووە کە لەنێوان حیزبە کوردییەکاندا ڕوویداوە، زۆربەی جار بەنهێنیو هەندێکجاریش بەئاشکرا.

لەمڕووەوە ئیتلاعات دەورێکی سەرەکیی هەبوو لە هەڵگیرساندنو بەردەوامبوونی شەڕی بزووتنەوەو یەکێتییدا لە ساڵی ١٩٩٣. لەو شەڕەدا ئێران یارمەتیی هەردوو لای دەدا، هەروەها ئێران دەوری باڵای هەبووە لە هەڵگیرسانی شەڕی پارتیو یەکێتیی ساڵی ١٩٩٥. بەرپرسێکی سیاسی ئاماژەی بەوەدا «لەدوای ساڵی ١٩٩١ەوە لە هەموو شەڕێکی ناوخۆیی کوردو کورددا هەر گوللەیەك بەیەکەوە نرابێت، گوللەی ئێرانی بووە.»

لە ساڵی ١٩٩٦یشدا سوپای پاسدارانی ئێران ٢٠٠ کم ئیختیراقی هەرێمی کوردستانی کردو هاتە کۆیە بۆ تەسفیەکردنی دیموکرات، بەڵام خەڵکی شارەکە بەریان بەو مەجزەرەیە گرتو نەیانهێشت ئەو کارەساتە ڕووبدات. لە مانگی ئابی ساڵی ١٩٩٦یش ئێران بەئاشکرا هاوکاری یەکێتیی کرد بۆ تەسفیەکردنی پارتیو هێندەی نەمابوو پارتی ئاڵای سپیی تەسلیمبوون هەڵبکات بەجۆرێك مەسعود بارزانی هاتە قسە بۆ کەناڵەکانی ڕاگەیاندنو وتی «پلانێکی ئێرانی بۆ داگیرکردنی عێراق لەئارادایە.»

لەسەر بنەمای ئەم بانگەوازەی مەسعود بارزانی گڵۆپی سەوزی ئەمریکا بۆ عێراق هەڵکراو دەبابەی عێراقی هەولێری داگیرکردو هەتا سنووری ئێران یەکێتیی ڕاونا. ئێستا دوای یانزە ساڵ بەسەر ئەو ڕووداوەدا، کاتێك ئاوڕ لە ڕابردوو دەدەینەوە، دەتوانین ئەو ڕاستییە ببینین کە ئەوەی لە ماوەی ئەو مانگەدا ڕوویدا گەمەیەکی ترسناکی دەزگا ئیستیخباراتییەکانی دونیابوو کە لەلایەك (دەزگای زانیاری، ئیتلاعات، حیزبوڵڵاو موخابەراتی سوری)و لەلایەکی دیکەشەوە (پاراستن، موساد، سی ئای ئەی، دەزگای هەواڵگریی عێراق، میتی تورکی) بوون کە دیارە هاوکێشەکە بە قازانجی گروپی دووەم شکایەوە.

هەرچەندە بزووتنەوەی ئیسلامی ماوەی چەند ساڵ لە هەڵەبجەدا دەسەڵاتی گرتەدەستو پاڵی بەپاڵ ڕاجیمەکانی ئێرانەوە دابوو، بەڵام هەر ئێران خۆی بوو ساڵی ١٩٩٧ گڵۆپی سەوزی بۆ یەکێتیی هەڵکرد تاوەکو هەڵەبجە بگرێتەوە.

بەرپرسی یەکەمی ئیتلاعات لە هەرێمی کوردستان ناوی (ئاغای حورمەتی)یەو جێگرەکەشی ئاغای

(ڕەحیمی)یە. ئاغای حورمەتی هەنووکە بەرپرسی نووسینگەی سلێمانی کۆماری ئیسلامیی ئێرانە کە بنکەکەی لە گردی زەرگەتەی سلێمانییە، ئیعتیمادی باڵای هەیەو سەرپەرشتیی کارەکانی سلێمانیو هەولێر دەکاتو پلەکەی خوار وەزیرە. بەڵام بارەگای ئیتلاعات لە سلێمانی لە گردی ئەندازیارانەو کەسێك سەرپەرشتیی کارەکانی دەکات بەناوی (فازیل) کە بەرپرسی چالاکییەکانی ئیتڵاعاتە دژی حیزبە ئۆپۆزسیۆنەکانی ئێران لە هەرێمی کوردستاندا. لە هەولێریش بارەگای کونسوڵخانە لە گەڕەکی (منارە)و بارەگای ئیتڵاعاتیش لە گەڕەکی (دۆلاراوا)ی هەولێرەو بەرپرسی ئیتڵاعات لە هەولێر ناوی (عەباسی موحیبی)یە. هەموو بەپرسە باڵاکانی ئیتڵاعات لە هەرێمی کوردستان دەمانچەی لێزەریان پێیەو بە سەیارەی مۆدێل کۆن هاتوچۆ دەکەن.

بەشێك لە کارەکانی ئەم قەرارگایانە، دروستکردنی بەڵگەی سەفەرە بۆ ئەوانەی سەردانی ئێران دەکەن، بەڵام جۆرێکی دیکەی بەڵگە هەیە پێیدەوترێت «کارتی سەوز». ئەم کارتە تایبەتە بە ئەوانەی کە دۆستی نزیی خۆیاننو لە تەواوی ئێراندا وەکو ناسنامەی باری شارستانی کاری پێدەکرێت.

هەروەها هەندێك لە سەرکردە باڵاکانی سوپای قودسو ئیتڵاعات سەردانی هەرێمی کوردستانیان کردووە، لەوانە؛ ئەحمەد فروزەندە جێگری سەرۆکی قەرارگای ڕەمەزان، کە پەیوەندیی بەهێزی لەگەڵ سەرکردەکانی کورددا هەیەو لە ٢٥ی ئەیلولی ٢٠٠٦دا سەردانی هەرێمی کوردستانی کردووەو لەگەڵ تاڵەبانیو بارزانیدا کۆبووەتەوە.

هەرێمی کوردستان بۆ کۆماری ئیسلامیی ئێران (قووڵایی ستراتیژی)ی هەیە، ئەو دەیەوێت شەڕی بەرژەوەندییەکانی لەگەڵ ئەمریکاو ئیسرائیلدا لە دەرەوەی خاکی خۆی بکات. بۆ ئەم مەبەستەش هەرێمی کوردستان گونجاوترین شوێنە بۆ ئەو کارە، چونکە چەقی بەریەککەوتنی بەرژەوەندییەکانی ئێرانو ئەمریکاو ئیسرائیلە. ئێستا بەشێکی گرنگ لە کارەکانی ئیتڵاعات شوێنپێهەڵگرتنی چالاکییەکانی دەزگای مۆسادو دەزگای هەواڵگریی ئەمریکیو بنکەو بارەگاکانی ئەمریکایە لە هەرێمی کوردستاندا. بۆ نموونە؛ ئیتڵاعات توانیی کەمپێکی ڕاهێنانی دەزگای مۆساد لە ناوچەی زاوێتەی بادینان ئاشکرابکاتو بەهۆی ئەوەشەوە کەمپەکە پێچرایەوە بۆ شوێنێکی نادیار. سەرچاوەیەك لە دەزگایەکی ئاسایشی پارتی بە (لڤین)ی ڕاگەیاند «ئیتڵاعات چاوی لەسەر ئەو کادیرە پێشکەوتووانەی پارتییە کە بەشداریی خولی حەفتاونۆی مۆسادیان کردووەو بەدەستی ئیسرائیلیان دەزانێت لە ناوچەکەدا.»

دەتوانرێت بوترێت کارکردنی ئێران لەسەر هەرێمی کوردستان لە ڕووی هەواڵگرییەوە، بە شێوەیەکی چڕوپڕەو بە ئیعتیرافی هەندێك لایەنی پەیوەندیدار، بەهێزترینو چالاکترین دەزگای هەواڵگرییە لەنێو ئەو دەزگایانەی لە هەرێمی کوردستاندا کاردەکەن. بەرپرسێك لە دەزگای موخابەراتی عێراق ئەوەی بۆ (لڤین) پشتڕاستکردەوەو ئاماژەی بەوەدا «ئەگەر ئیتڵاعات بیەوێت لەماوەی هەفتەیەکدا کوردستان ژێراوژوور دەکات.»

ئیتڵاعات لە چەند ڕوویەکەوە کار لەسەر هەرێمی کوردستان دەکات کە ئەمانەن:

یەکەم: کارکردن لەسەر حیزبە کوردییەکانی عێراق ئێران بەشێوەیەکی بەربڵاو لە هەوڵی مسۆگەرکردنی هاوکاریو پەیوەندیی حیزبە کوردییەکانی عێراقدایە، چ ئەوانەی خۆی دەستی هەبووە لە دروستکردنیاندا (وەکو بزووتنەوە)، چ ئەوانەی کە لە چوارچێوەی ستراتیژی ئێراندا خۆیان ڕێکخستووە (وەکو حیزبی سۆسیالیست. جگە لەوەی ڕاستەوخۆ هەندێك حیزبی دروستکرد، لەوانە؛ پارتی ڕاپەڕینی کوردستانو ئاگری سووری کوردستان.

ئێران لە ڕێگەی قەرارگای ڕەمەزانەوە، پەیوەندیی لەگەڵ سەرجەمی حیزبە کوردییەکاندا هەبووەو بەپێی کەوتنە ناو ستراتیژی بەرژەوەندییەکانەوە، هاوکاریی کردوون. بەرپرسێکی ئۆپۆزسیۆنی ئێرانی جەختی لەسەر ئەو ڕاستییە کردەوە کە زۆربەی حیزبە کوردییەکان لە قەرارگای ڕەمەزان مووچەیان هەیە. ئەو بەرپرسە وتی: «لەنێو حیزبە کوردییەکاندا تەنها دوو حیزب هەیە کە دژی حیزبە کوردییەکانی ئێران کاریان نەکردبێت، ئەوانیش (حیزبی شیوعیو یەکگرتووی ئیسلامی)ن.» ئەو بەرپرسە وتیشی: «جگە لەوەی ڕاستەوخۆ لەلایەن ئەو دوو پارتەوە (پارتی ڕاپەڕینو ئاگری سوور) ئەندامانمان ئیغتیال کراون، هەندێك حیزبی دیکە وەکو (چاو) کاریان بۆ ئێران کردووەو ئێرانیان لە جموجوڵو هاتوچۆو شوێنی حیزبە ئۆپۆزسیۆنەکانی ئاگادارکردتەوە.» ئەو بەرپرسە ئەوەشی وت: «زۆربەی جار ڕێکەوتنو سەفقەی نێوان حیزبە کوردییەکانی عێراقو کۆماری ئیسلامیی ئێران، لەسەر حسابی کوشتنو گرتنو ڕاونانو دەرکردنو بێدەنگکردنی حیزبە ئۆپۆزسیۆنەکانی ئێران بووە.»

هەرچەند ئێستا ڕێککەوتنێکی جێنتڵمانانە لەنێوان یەکێتییو کۆماری ئیسلامی ئێراندا هەیە کە یەکێتیی گرەنتی دانیشتنی بێدەنگی کۆمەڵەو دیموکراتو شۆڕشگێڕانو حیزبە کوردییەکانی تر بکات، لە بەرامبەریشدا ئێران دەست لە ئیغتیالاتی ئەندامو کادیرانی ئەو حیزبانە هەڵبگرێت. سەرەڕای ئەو ڕێککەوتنانەش، ئیتڵاعات هێشتا لە چالاکییەکانی خۆی بەردەوامە. چاودێرێکی ئەمنی جەختی لەسەر ئەوە کردەوە «هەر کەسێك کوژراو بکوژەکەی دەستگیرنەکرا، ئەوە کاری ئیتڵاعاتە، چونکە ناتوانین ئەندامانی ئیتڵاعات دەستگیربکەین.» هەندێکجاریش ئێران ڕاستەوخۆو ناڕاستەوخۆ دەستی هەبووە لە کاروباری ناوخۆی حیزبەکانی کوردستانو وەرگرتنی پۆستو بەرپرسیارێتییە حیزبیو حکومییەکان، بەتایبەت لە دیاریکردنی ڕابەری بزووتنەوەو پێشەوای کۆمەڵی ئیسلامیو دانانی پارێزگارو وەزیرو ئەندامانی مەکتەبی سیاسیو سەرکردایەتیو سەرکردە سەربازییەکانی یەکێتییدا.

دووەم: کارکردن لەسەر حیزبە ئۆپۆزسیۆنەکانی ئێران بەشێکی دیکەی کارکردنی ئیتڵاعاتی ئێران لە هەرێمی کوردستاندا، چاودێریکردنو ئیتختیراقکردنو ئەنجامدانی کردەوەی تیرۆریستییە لەدژی حیزبە کوردییە ئۆپۆزسیۆنەکانی ئێران. لەمڕووەشەوە جگە لە ئیغتیالکردنی ٣٠٠ کەس لە نەیارەکانی لە چوارچێوەی هەرێمی کوردستاندا لە ماوەی حەڤدە ساڵی ڕابردوودا، چەندین جار هەوڵی ئیختیراقکردنی ئەو حیزبانەی داوە. بەرپرسی یەکێك لە حیزبە ئۆپۆزسیۆنەکانی ئێران ئاماژەی بەوەدا «لە هەموو ٣٠ کەسێك کە دەیانەوێت پەیوەندی بە ئێمەوە بکەن، ٢٠یان ئیتڵاعات ڕەوانەی کردوون، تەنانەت هەندێك لەوانە بە سیناریۆی زۆر قورسەوە دەنێردرێن. بۆ نموونە؛ کەسی وایان ناردووە، لە ئێران پاسداری کوشتووەو هەڵهاتووەو ئێران خۆشی ئەمری ئیعدامی دەرکردووە، پاشان هاتووەتە ناو ئێمەو داوای بە ئەندامبوونی کردووە. کەچی لە بنەمادا هەموو ئەوانە سیناریۆیەك بوون بۆ ئەوەی ئێمە متمانە بەو کەسانە بکەین.» ئەو بەرپرسە ئەوەی نەشاردەوە کە هەوڵی ئیختیراقکردنیان زۆرەو بە بەردەوامی لە هەوڵی دۆزینەوەی ئەوانەدان کە ئیتڵاعاتی ئێراننو هەندێك لەوانە بە پلانی زۆر مەترسیدارەوە گیراون، لەوانە؛ ژەهراویکردنی سەرچاوەی ئاوی پێشمەرگەکان وەکو ئەوەی لە قەزای کۆیەو شارۆچکەی باینجان ڕوویدا بەرامبەر بە پێشمەرگەکانی دیموکراتو شۆڕشگێڕانو پلانی تیرۆرکردنی سەرکردەکانو ڕێبەرانی حیزب. ئەو بەرپرسە ئاماژەی بەوەدا کە ئەوانیش لە ڕێگەی هەندێك سەرچاوەی خۆیانەوە بۆیان دەرکەوتووە کە (جیابوونەوەی ناو حیزبە کوردییەکانی ئێران) پلانێکی وردو کاربۆکراوی ئیتڵاعاتە. ئەو بەرپرسە وتی: «لەدوای تیرۆرکردنی ژمارەیەك سەرکردەو ڕێبەرو کادیرو ئەندامەوە، ئیتڵاعات گەیشتە ئەو بڕوایەی تیرۆری کەسەکان نابێتە هۆی تواندنەوەو پساندنی خەباتی ئەو حیزبانە، هەربۆیە لەبری ئەوە پلانی

تیرۆری جەستەی حیزبەکانیان دارِشتووە لەبری جەستەی کەسەکان، کە بەداخەوە هەتا رادەیەکی زۆر توانیویانە لەم پلانەیاندا سەرکەوتووبن.»

سێیەم: کونسوڵخانەو قەرارگاکان

دەزگای ئیتلاعات هەر بەوەوە نەوەستاوە کە لە کوردستاندا چالاکیی هەواڵگری بکات، بەڵکو بەشێك لە دامودەزگا هەواڵگرییەکانیشی بۆ هەرێمی کوردستان گواستووەتەوە. ئەگەر لە وڵاتانی دیکەدا نەریت بێت کە لە هەموو باڵیۆزخانەو کونسوڵخانەیەکدا کارمەندێکی پایەبەرزی هەواڵگری هەبێت، ئەوا بۆ ئێران دۆخەکە تەواو جیاوازە، چونکە باڵیۆزخانەو کونسوڵخانەکانی لە تەواوی دونیادا وەك دەزگایەکی هەواڵگری کاریانکردووە لەژێر چەتری دیپلۆماسیدا. هەربۆیە تەواوی ستافی نووسینگەو کونسوڵخانەو باڵیۆزخانەکانیان ئەفسەری پایەبەرزی سوپای قودسو ئیتلاعاتن. لەژێر چەتری ئەم ناوەدا دەتوانن بەئاسانتر بە کارەکانیان رابگەن، بەتایبەتی کە کارمەندی دیپلۆماسی بەپێی نەریتی نێودەوڵەتی حەسانەی دیپلۆماسی هەیە کە هەم ژیانی پارێزراوەو هەم هاتوچۆشی ئاسانترە، لەسەر ئەم بنەمایەش بوو کە پترایۆس فەرماندەی گشتیی سوپای ئەمریکا لە عێراق رایگەیاند کە باڵیۆزی ئێران لە عێراق کازمی قومی ئەفسەری پایەبەرزی سوپای قودسە. لەم نێوەندەدا ئەوەی لە هەمووی ناسروشتیترەو جێگای سەرسامییە ئەوەیە کە هەتا پێش پرۆسەی ئازادیی عێراق، ئیتلاعات سڵی لەوە نەکردووەتەوە کە بارەگاکانی لەناو خاکی هەرێمی کوردستاندا بەناوی قەرارگای رەمەزانەوە بکاتەوە کە دیارە قەرارگای رەمەزان ئەو بەشەیە لە سوپای قودسو ئیتلاعات کە ئەرکی کۆکردنەوەی زانیاریو لێکۆڵینەوەو پلانو ئەنجامدانی کاری هەواڵگریی پێسپێردراوە لەناو خاکی عێراقدا.

چوارەم: ئابووری

بەو پێیەی ٣٠٪-٤٠٪ی پێداویستییەکانی رۆژانەی خەڵك لە هەرێمی کوردستاندا لە ئێرانەوە دێن، زیاتر لە ١٥٠ کۆمپانیای ئێرانی لە هەرێمی کوردستاندا لە بواری جۆراوجۆردا سەرمایەگوزاری دەکەن. بەپێی لیستێك کە لەلای گۆڤاری (لڤین)ە، تەنها لە سنووری پارێزگای سلێمانی ٨٦ کۆمپانیای ئێرانی بەرِەسمی تۆمارکراون.

تێچوونی چالاکییە هەواڵگریو سیاسیو سەربازییەکانی سوپای قودسو ئیتلاعات، مانگانە لە ١٠٠ ملیۆن دۆلار تێدەپەرِێت، بەڵام لە هەمانکاتدا ئەم دەزگایە بۆ خۆی بنچینەیەکی ئابووریی گرنگی هەیەو لە چەندین بواردا سەرمایەگوزاری دەکات. بەپێی توێژینەوەیەك کە ساڵی ٢٠٠٤ لە زانکۆی تاران ئەنجامدراوە، داهاتی ساڵانەی سوپای قودس دوانزە ملیار دۆلار بووە. هەروەها بەپێی توێژینەوەکانی ساڵی ٢٠٠٧، ٥٧٪ی نێردەو هاوردەی ئێرانو ٣٠٪ی نێردەی نەوتی ئێران لەلایەن کۆمپانیاکانی سەر بە سوپای قودسەوە ئەنجامدراون. بەم پێیەش زۆربەی زۆری ئەو کۆمپانیا ئێرانییانەی کە لە دەرەوەی سنووری ئێران سەرمایەگوزاری دەکەن سەر بە سوپای قودسو دەزگای ئیتلاعاتن یاخود پەیوەندییان پێیانەوە هەیە. زۆرجاریش لەژێر باڵی ئەو کۆمپانیایانەدا کاری سیخورِییان کردووە، هەتا ساڵی پاریش کۆمپانیا ئێرانییەکان لەلایەن دەزگایەکەوە سەرپەرشتیی دەکران بەناوی (ئەمینداریێتیی گشتیی ئەنجومەنی کۆمپانیا ئێرانییەکان) کە کەسێکی ئیتلاعات رێکخەری کارەکانیەتی بەناوی ئاغای (روحانی)، کە رێکخەری پەیوەندییەکانی نێوان کونسوڵخانەو کۆمپانیا ئێرانییەکانە. لە هەندێك لەو کۆمپانیایانەدا، تەواوی کۆمپانیاکەو لە هەندێکی دیکەیاندا تەنها سەرۆکی کۆمپانیاکە سەر بە ئیتلاعاتن. لەنێو ئەم کۆمپانیایانەدا هەندێکیان راستەوخۆ سەر بە ئیتلاعاتن، لەوانە:

یەکەم: کۆمپانیای ئاریا لوقمان، کە بەرپرسەکەی ناوی (ئاریامش)ەو ئەفسەری ئیتلاعاتەو بەشێك لە سەرمایەی ئیتلاعات لەرِێگەی ئەم کۆمپانیایەوە دێتە هەرێمی کوردستانەوە.

دووەم: کۆمپانیای شەهریار، کە تایبەتە بە گواستنەوەی هاوڵاتیانو کۆمپانیایەکی جیهانییەو خاوەنەکەی ئاغای (رۆحی)یەو لە تارانو مەریوانو سلێمانی نووسینگەی هەیە.

سێیەم: کۆمپانیای سەفینەی کۆماری ئیسلامی ئێران، کە بارەگاکەی لە سلێمانی دەکەوێتە نزیك شەقامی سەهۆڵەکەو ٥٠٠ کارمەندی هەیەو لەنێوان مەریوانو پێنجوێنو تەوێڵەو بیارەو پەروێزخان بازرگانی دەکەن.

پێنجەم: ئەنسارولئیسلام

ئێران بەئاشکرا یاری بە کارتی ئەنسارولئیسلام لە بەرامبەر ئەزموونی هەرێمی کوردستاندا دەکاتو بەپێی هەندێك هەواڵ لەدوا سەردانی نێچیرڤان بارزانی سەرۆکی حکومەتی هەرێمی کوردستان بۆ ئێران، بەراشکاوی پێیانوتووە «ئەنسارو تلیاك، بەرامبەر بە پژاکو عەرەق»ن. ئەمەش بەڵگەیەکی روونە کە ئەنسارولئیسلام وەکو دۆسیەیەك لەلایەن ئیتلاعاتەوە یارییان پێدەکرێت.

بەپێی ئەو زانیارییانەی کە سایتی (ئیلاف) بڵاویکردوونەتەوە، ئەنسارولئیسلام لە مەریوان بە ئاگاداریی ئێران کۆبوونەوە دەکەن لە هۆتێل زرێبارو لەلایەن کەسێکەوە ئیدارە دەکرێن بەناوی مەلا محەمەدی قادریو لەپشتی ئەو هۆتێلەشەوە چەند بینایەك هەیە کە تایبەتە بە ئەندامانی تاقمی ئەنسارولئیسلام. بەپێی زانیارییەکانی سایتی (ئیلاف)، لەنزیك شاری مەریوان سەربازگەیەکی مەشقی ئەنسارولئیسلام هەیە کە راهێنان لەسەر بەکارهێنانی چەکو بۆمبی تەوقیتکراوو پەلاماری پارتیزانیی دەکەنو لەلایەن ئێرانیشەوە ئەرکی ئیغتیالاتو لەناوبردنی هەندێك سەرکردەو نەیاری ئێرانیان پێدەسپێردرێت لەنێو ریزی حیزبە کوردییەکانی عێراقو ئێراندا. کە دواترینیان هەوڵی ئیغتیالکردنی (مەلا بەختیار)ی کارگێرِی ئەندامی مەکتەبی سیاسیی یەکێتیی بوو.

شەشەم: تلیاك

بەپێی لێدوانی عەمیدێکی ئاسایشی سلێمانی لە چاوپێکەوتنێکی پێشووتری (لڤین)دا ئەوان ئاگادارن کە ناردنی تلیاك بۆ هەرێمی کوردستان لەلایەن ئیتلاعاتەوە کارێکی رێکخراوەو دەیانەوێت مادە بێهۆشکەرەکان لە هەرێمی کوردستاندا بڵاوببێتەوە. ئەمە جگە لەوەی هەرێمی کوردستان دەکەوێتە سەر یەکێك لە قازانجهێنەرترین هێڵەکانی گواستنەوەی تلیاك کە (ئەفغانستان ئێران.. کوردستان.. ئوردن یان سعودیە)یە. لە زیندانەکانی هەرێمی کوردستانیشدا چەندین کەس بە تاوانی بازرگانی بە مادە بێهۆشکەرەکانەوە گیراون کە زۆربەیان ئێرانین. ئەمە جگە لەوەی گوماندەکرێت چەند تۆرِێکی مافیایی لە هەرێمی کوردستان دروستبووبێت بۆ ئەم بازرگانییەو کەسی حیزبیو عەشایری گەورە لەپشتیانەوە هەبن کە پەیوەندییان لەگەڵ ئیتلاعاتدا هەیە، بەتایبەتی لە ناوچەی هەورامانو هەڵەبجەی شەهید.

حەوتەم: بواری رۆشنبیری

ئیتلاعات زۆر بەوردیی کار بۆ ئەوە دەکات کە فەرهەنگو کولتوورو رۆشنبیریی خۆی بەسەر هەرێمی کوردستاندا بسەپێنێتو لەمرِووەشەوە تا رادەیەکی باش سەرکەوتوو بووە، بەتایبەتی لەو ناوچانەی نزیکن لە ئێرانەوە. بۆ نموونە؛ هەڵەبجە، پێنجوێن، قەڵادزێ، سۆرانو حاجی هۆمەران. هەروەها کەناڵی ئاسمانیی سەحەر بەتایبەت بۆ هەرێمی کوردستان ئارِاستەکراوە، بە بەڵگەی ئەوەی لە تەواوی هەواڵەکانی ئەو کەناڵەدا ئاماژە بە بارودۆخی شارەکانی کوردستانی ئێران نادات کەچی ٣-٤ هەواڵی لەسەر هەرێمی کوردستان هەیە. بەرپرسی دووەمی یەکێك لە حیزبەکانی کوردستانی ئێران ئاماژەی بەوەدا کە بەم دواییانە ئیتلاعات لە هەوڵی ئەوەدایە لە رێگەی ئەو رۆژنامەنووسە ئێرانییانەی لە میدیاکانی کوردستاندا کاردەکەن، زانیاری کۆبکاتەوە. ئەو وتی: «رۆژنامەنووسان بەهۆی پیشەکەیانەوە دەتوانن بگەنە بەرزترین ئاستی زانیاری، لەبەرئەوە پەنا بۆ ئەو کەسانە دەبەن.» بەپێی لێدوانەکانی ئەو بەرپرسە، بەگومانەوە دەرِواننە ئەو رۆژنامانانەی کە ژمارەیەکی زۆر رۆژنامەنووسی ئێرانی کاریان تێدادەکەن. هەروەها تەلەفزیۆنی حیزبە ئیسلامییەکانی یەکگرتوو و کۆمەڵو بزووتنەوە لەژێر هەژموونی تەلەفزیۆنە ئێرانییەکاندانو بەبایەخەوە زنجیرە دۆبلاژکراوە ئێرانییەکان پەخشدەکەن.